

צריך להביא את פרו המיוחד לחטאתו! ?

(7) ותו לא מידי, ושוב לא יקשה לך דבר!

אמר רבי יוחנן: מורה רבי אליעזר המחייב נשיא להביא שעיר על טומאת מקדש וקדשיו, שאין כל אדם ואפילו נשיא מביא אשם תלוי על טומאת מקדש וקדשיו. כי אף על פי שנאמר בה כרת כבחתא קבועה, והנשיא מביא עליה שעיר שהוא חטאתו הקבועה, מכל מקום, כיון שהיחיד אינו

ואם כן, חוזרת הראיה ממה שלא אמר רבי אליעזר שמשח מביא פר על שלשתן. כי גם בנשיא לא חייב שעיר בשלשתן, אלא רק על טומאת מקדש וקדשיו שזדונה בכרת. [ואילו המשיח אינו מביא עליה פר, כיון שסובר כרבי שמעון הפוסט משיח מטומאת מקדש וקדשיו].

בחטאתו הקבועה בפר, ככל חייבי כריתות שוגגין.

אולם הרא"ש תמה מנין לרש"י לחייבו בפר, והרי משיח הוקש לציבור, וכשם שבי"ד פטורין לגמרי על שלשת עוונות אלו, גם משיח לא יביא לא עולה ויורד ולא פר. ולכן נקט את גירסת ספרי ספרד שהשמיטו את תשובת רב פפא לרב הונא, ונמצא למסקנא שרבי עקיבא פוסט משיח לגמרי.

דעת רבינו תם [בתוס' שבועות יט.]. שגם באופן שנפטרים מקרבן עולה ויורד, [כגון בהעלם מקדש], נשאר חיוב חטאת קבועה על שגגת כרת. ותוס' שם חולקים וסוברים כי כל שיצא מכלל חטאת קבועה לדון בעולה ויורד, אינו חוזר להתחייב חטאת קבועה. ולפירוש רש"י בסוגיין לכאורה מוכח כרבינו תם, שהרי רבי עקיבא פטר משיח מעולה ויורד וחייבו בפר, אך לדברי תוס' הרא"ש משמע דמסקינן כתוס' שנפטר לגמרי.

אכן, מדברי רבי אליעזר שחייב נשיא בשעיר על טומאת מקדש וקדשיו, מוכח לכאורה כרבינו תם שמחייב חטאת קבועה אף בדבר שיצא לדון בעולה ויורד. ובחזון יחזקאל [סוף פ"ק דשבועות] כתב שתוס' יבארו טעמו כדברי תוס' הרא"ש כאן, שכתב כי נשיא לא היה בכלל חייבי חטאות יחיד על כרת, שהרי יצא להתחייב

זה. [וזו קושית הרא"ש בסוף ד"ה אמר, עי"ש]. אכן מסוגין מוכח כי לא דרשינן מלאשמת העם לפטור משיח מעולה ויורד, שהרי אילו רבי אליעזר מחייב שעיר בשלשתן, גם לרבי עקיבא מביא בכלן פר, אף שציבור פטורין. ובהכרח שהשוואה בין משיח לציבור היא רק לגבי חיובו בפר בתורת חטאת קבועה, אך אינה מתנאי החיוב של פר העלם דבר, ולפיכך כשחייב בפר על עוון שחיובו עולה ויורד, אין צריך שישווה לציבור. ומישבת הקושיה השניה.

ולפי זה, רבי עקיבא שחייב פר בעולה ויורד, ועל כרחק סבירא ליה שדין פר הבא מחמת חיוב עולה ויורד, חלוק מדין פר הבא מחמת חטאת, ואם כן מסתבר שהוא מחייב פר בשלשתן. ונמצא כי קושיית הראשונה של הגרעק"א תלויה בפירושי רש"י והרא"ש [בהערה הקודמת]. כי להרא"ש מסתבר לומר שרבי עקיבא מחייב בשלשתן פר משום קרבן עולה ויורד, וכמבואר. אך לרש"י עדיין קשה, שהרי כשם שרבי אליעזר מחייב פר אפילו בעולה ויורד כיון שזדונו בכרת, יתכן לומר שגם רבי עקיבא מחייב כך בטומאת מקו"ק משום שזדונו בכרת, ומנין שמחייב בשלשתן.

7. כך גרס ופירש רש"י, וסבר שלא נפטר אלא מקרבן עולה ויורד, אך הוא חוזר להתחייב